

siger om dem det, som er Sandheden, at de jo ikke bringer noget væsentligt nyt, de bekræfter kun den Opfattelse af Tysklands Stilling, som han har gentaget atter og atter, og som alle danske Partier, følgelig ogsaa det konservative Parti, var kendt med gennem General Kühnells Fremstillinger overfor Partierne. Men det konservative Parti fulgte jo ikke paa noget Punkt de Betragtninger, der svarede til de Raad, som General Moltke gav. Hans Raad er: Sorg for at udvikle Militærvæsenet i Jylland, indret jer paa at spærre Bælterne, skab en stærk Søbefæstning, men læg i øvrigt ikke Hovedvægten paa Københavns Befæstning, idet København dog altid kan bombarderes af Englænderne. Men de Forslag, som det konservative Parti sluttede sig til og var Talsmand for, gik paa alle disse Punkter imod den Opfattelse, som her fremførtes af General Moltke, og naar det ærede Medlem fra Ringkøbing beskæftigede sig dermed, er jo dog ogsaa Forholdet dette, at han, der kendte General Moltkes Udtalelser og nu tillægger dem saa meget stor Vægt overfor os, uanset disse Udtalelser sammen med de konservative og sammen med en anden Fløj af Partiet Venstre i 1909 gennemførte en Militærordning, der ingenlunde svarede til General Moltkes Raad.

Dette var ganske naturligt, i alt Fald ganske rigtigt; thi enhver kan sige sig selv, at de Raad, General Moltke gav, blev givet ud fra tyske Interesser og ikke ud fra danske Interesser, og de blev givet ud fra den bestemte Forudsætning, som gaar gennem alle hans Udtalelser fra den første til den sidste Linie under de Forhandlinger, som der her er Tale om, nemlig den Forudsætning, at han kræver Danmark som Tysklands Hjelper i Krigens Øjeblik. Det er let at forstaa, at man, naar man gaar ud fra, at man skal have Danmark som Tysklands Hjelper, og ender med at mene, at man har sikret sig denne Hjælp, ønsker det stærkest mulige Militærvæsen i Danmark; thi kan dette end ikke betyde noget til Sikring af Danmark, kan det altid under en Stormagtskrig have nogen Betydning for den ene af Parterne at kunne regne ogsaa med en mindre Stat.

Disse Udtalelser af General Moltke forekommer mig dog saa lidet at være en Begrundelse af, at vi skulde have taget et Standpunkt modsat det, vi i 1909 og følgende Aar tog, at det langt snarere staaer for mig, som om de Ord, vi læser fra

General Moltkes Side, var en Advarsel imod at gaa ind paa Veje af den Karakter, som her anbefales, en Opfordring til, en Bestyrkelse af vor Fastholden af det Standpunkt, som var vort.

Umiddelbart efter at disse for mig den Gang ukendte Forhandlinger var førte, skrev jeg om vort Militærvæsen og om de Bestræbelser, der gjordes gældende fra anden Side for at skabe et stærkere Militærvæsen i Danmark: „Man synes ikke at forstaa, at de Soldater, som indekserceres, har al Udsigt til i Kampens Øjeblik at blive tvunget ind i den tyske Armé, og de Fæstninger, vi rejser, de Skibe, vi bygger, dem skaber vi efter al Sandsynlighed til tysk Brug“. En Betragtning som denne, som jeg har anlagt atter og atter, forekommer mig unægtelig at bestyrkes ved de nu fremdragne Udtalelser fra General Moltke og ved hele den Forhandling, som foregik med denne. Det forekommer mig at netop disse Ting bestyrker den Opfattelse hos os, at ved at skabe et mindre Militærvæsen undgik vi at raade over militære Magtmidler, der gjorde os interessante under de andres Strid og bidrog til at gøre dem interesserede i at lokke os ind i Forhandlinger af den Karakter, som der her har været Tale om.

Men overhovedet ligger Betydningen af disse Forhandlinger fra 1906—07 ikke i, hvad der er fremført fra tysk Side, men i, hvad der er fremsat fra dansk Side, de Tilsagn, der er givne, de Opfordringer til Tilbud, der er fremkommet fra dansk Side.

Man har under Forhandlingerne her spurgt mig, hvorfor jeg fremdrog disse Forhandlinger i Militærkommissionen. Jeg kan dertil svare, at efter Opfordring fra Partiet Venstre og det konservative Folkeparti, fremført her i Tinget, navnlig af det ærede Medlem fra Ringkøbing, var det min Opgave at belyse saa vidt muligt Militærordningen af 1909, dens Anvendelse under Krigen, de Forudsætninger, under hvilke den er blevet til. Denne Opgave paatog jeg mig saa vidt muligt at gennemføre, og den har jeg søgt at løse; og jeg skal vedblive at søge at løse den og fremdrage Oplysninger, som maatte komme til min Raadighed. Men jeg kan tillige tilføje at i det Øjeblik, jeg i Sommer blev bekendt med den af det ærede Medlem fra Ringkøbing udfærdigede Instruks, følte jeg mig forpligtet til at give Meddelelse derom til Repræsentanter for alle vore politiske Partier; thi det forekom mig, at den dannede en saa afgjort Baggrund for Danmarks Stilling i 1914 og gav saa afgjorte